

Nr 37.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka; given Stockholms slott den 11 januari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

GUSTAF.

Ernst Lyberg.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Härigenom förordnas, att 6 och 9 §§, 15 § 3 mom., 16—19 §§, 22 och 27 §§, 28 § 2 mom., 29 § samt 35 och 36 §§ i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola, 16 § 1 mom. och 27 § i angivna delar, hava den ändrade lydelse nedan sägs ävensom att till förordningen skall såsom dess 37 § fogas ett stadgande av nedanstående avfattning samt att överskriften till 15 och 16 §§ skall hava följande ändrade lydelse:

6 §.

1. Rätt till partihandel med pilsnerdricka tillkommer allenast tillverkare samt den, som efter tillstånd enligt 8 § äger rätt att till avhämtning försälja sådan vara och av Konungens befallningshavande erhållit tillstånd jämväl till partihandel.

2. Pilsnerdricka, som försändes till återförsäljare, må ej avlämnas annat än i köparens försäljningslokal eller därtill hörande magasin eller, för fortsatt försändning till köparen, vid järnvägsstation, station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg.

9 §.

1. Tillverkare av pilsnerdricka ävensom annan, som äger rätt till partihandel med pilsnerdricka, vare berättigad att, den förre från tillverkningsstället, den senare från försäljningsstället, på rekvisition försända sådan vara till köpare; dock må vid sådan försändning varan ej avlämnas annat än inomhus till därstädes boende eller, för fortsatt försändning till köparen, vid järnvägsstation, station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg.

2. Den, som efter tillstånd enligt 8 § äger rätt att till avhämtning försälja pilsnerdricka och bedriver denna försäljning i samband med handel med födoämnen eller läskedrycker, må efter rekvisition försända pilsnerdricka till å orten bosatt person.

3. Den, som är berättigad att till avhämtning försälja pilsnerdricka, må vid försändning till kund av matportion på rekvisition försända till densamma hörande pilsnerdricka; dock må vid sådan försändning pilsnerdricka avlämnas endast inomhus.

4. Konungens befallningshavande äger på ansökning meddela tillverkare tillstånd att annorstädes än å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdrieka för att från detsamma försända pilsnerdrieka på rekvisition på sätt i 1 mom. sägs. I fråga om sådan ansökning och dess behandling skall vad i 8 § sägs äga motsvarande tillämpning. För upplag skall finnas en av Konungens befallningshavande godkänd föreståndare, som har att mottaga till upplaget inkommande rekvisitioner. Såsom föreståndare må icke godkännas annan än den, som kan erhålla tillstånd till detaljhandel med pilsnerdrieka. Föreståndare för upplag må ej själv verkställa forsling av pilsnerdrieka.

D. Gemensamma bestämmelser.

15 §.

3. Över de av Konungens befallningshavande meddelade tillståndsbevis rörande handel med pilsnerdrieka skall hos Konungens befallningshavande föras liggare eller kortregister, som utmärker dagen för bevisets utfärdande, ort och plats, där rörelsen skall utövas, tillståndshavarens namn ävensom annat beslut, som må hava meddelats angående samma rörelse.

Underrättelse om varje av Konungens befallningshavande enligt bestämmelserna i denna förordning meddelat beslut, som har avseende å utövande av handel med pilsnerdrieka, skall, där icke fråga är om tillstånd till utskänkning å järnvägståg eller passagerarfartyg, tillställas vederbörande polismyndighet samt å landet jämväl kommunalnämnden.

16 §.

1. Avlider — — — dödsfallet.

Försättes den, som efter meddelat tillstånd utövar handel med pilsnerdrieka, i konkurs, må rörelsen för konkursboets räkning fortsättas, dock icke längre än till dess tre månader förflutit efter första borgenärssammanträdet i konkursen.

2. I fall, varom i 1 mom. sägs, åligger det stärbhuset eller konkursboet, om de vilja fortsätta rörelsen, att inom en månad efter dödsfallet eller första borgenärssammanträdet i konkursen därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande med uppgift tillika å den person, som antagits till föreståndare för försäljningen. Göres ej anmälan inom föreskriven tid, eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, anses försäljningsrätten hava upphört den dag, tiden för anmälningsskyldigheten gick till ända eller beslut i frågan meddelades.

17 §.

1. Vid försändning på landet av pilsnerdrieka enligt 6 § 2 mom. eller 9 § 1 eller 4 mom. skall iakttagas följande:

Omlastning av vara må ske allenast i den mån sådant kräves för forslingens ändamålsenliga handhavande.

Den, som forslar varan från tillverknings- eller försäljningsstället, skall vara försedd med en kvittensbok, upptagande namnet å den, som verkställer forslingen, och den myckenhet pilsnerdricka forslingen omfattar, samt, särskilt för varje köpare, den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum.

2. Partihandlare med pilsnerdricka åligger att föra försäljningsbok, utvisande den myckenhet pilsnerdricka, som under varje dag avlämnats till försäljning. I försäljningsboken skola särskilt antecknas

- a) varje post pilsnerdricka, som utlämnats till försäljning för export;
- b) den myckenhet, som under varje dag avlämnats i enlighet med 6 § 2 mom. eller 9 § 1 eller 4 mom., med särskilt angivande av den myckenhet, som för varje forsling införts i kvittensboken;
- c) den för varje dag för försäljning till avhämtning utlämnade myckenheten;
- d) den för varje dag enligt 10 § levererade myckenheten.

3. Kvittensbok och försäljningsbok skola hållas tillgängliga för Konungens befallningshavande, kontrollstyrelsen samt allmän åklagare, kvittensboken under forsling jämväl för person, som särskilt för detta ändamål utsetts av nykterhetsnämnd samt av polismyndighet förordnats att utöva den härför erforderliga polisverksamheten, så ock för annan polisman. Kvittens- och försäljningsböckerna skola av partihandlaren förvaras under minst två år efter varje boks avslutande.

Närmare föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböckerna samt försänd varas utkvitterande meddelas av Konungen.

18 §.

1. Försäljningsställe skall vara beläget vid öppen gata, väg eller torg.
2. De rum, som nyttjas för utskänkningsrörelse, skola vara ljusa och luftiga, hava en i förhållande till rörelsens omfattning tillräcklig storlek samt hållas i ordentligt skick.

19 §.

1. Utskänkningsrörelse, vartill tillstånd erhållits enligt 13 §, må ej utövas annorstädes än i lokal eller å plats, som blivit för försäljningens bedrivande godkänd vid besiktning, vilken hålles i stad av stadsfiskal och på landet av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, en av nykterhetsnämnden i kommunen samt en i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten och på landet av kommunalnämnden. Besiktningsmännen skola, därest försäljningsställe godkännes, om besiktningen

utfärda bevis, vilket skall innehålla beskrivning å den besiktigade lägenheten.

Innan bevis om besiktning utfärdats, må försäljning ej börjas.

Vad i detta mom. är stadgat gäller jämväl, då ny rättighet meddelas att utövas i lägenhet, som förut varit använd som försäljningsställe.

Kostnad för besiktningen gäldas av tillståndshavare med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.

2. Ombyte av försäljningsställe må ej ske, med mindre den myndighet, som meddelat tillstånd till försäljningen, därtill giver sitt bifall; skolande dessförinnan tillfälle att yttra sig i ärendet lämnas samma myndigheter, som blivit hörda över ansökningen till ifrågavarande försäljningsrättighet.

22 §.

1. Pilsnerdricka må å försäljningsställe icke utlämnas till den, som ej fyllt aderton år.

Pilsnerdricka må icke försälas eller utlämnas till den, som synbarligen är berörd av alkoholhaltiga drycker, ej heller må försäljning eller utlämning av pilsnerdricka äga rum, där uppenbart är, att varan helt eller delvis är avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning.

2. Överlastad person får ej utdrivas från utskänkningsställe, där han förtärt pilsnerdricka, eller lämnas utan vård.

3. I utskänkningslokal skall friskt dricksvatten ständigt tillhandahållas.

4. Å utskänkningsställe, där utskänkning av pilsnerdricka idkas utan samband med utskänkning av rusdrycker, vare förbjudet att låta rusdrycker eller ersättningsmedel därför förtäras. Ej heller må rusdrycker förvaras å utskänkningsstället eller eljest på sådant sätt, att gästerna äga tillgång till desamma.

Det vare ock förbjudet för gäst att å sådant utskänkningsställe förtära rusdrycker eller ersättningsmedel därför.

27 §.

1. Därest — — — utskänkningsrätten.

2. Därest av handel, vartill tillstånd enligt denna förordning erhållits, oordningar föranledas eller å försäljningsställe, varest dylik handel idkas, osedlighet bedrivs och sådant fortfar oaktat skedd erinran från polismyndighet i stad samt kronobetjänt eller kommunalnämnd å landet, må i stad magistraten och på landet kommunalnämnden förbjuda försäljningens fortsatta bedrivande. Beslutet därom gånge genast i verkställighet men skall, vid äventyr att förbudet eljest går åter, senast inom åtta dagar underställas prövning av Konungens befallningshavande, som, därest tillståndet ej finnes böra återkallas, har att för viss tid fastställa förbudet eller ock upphäva detsamma.

I Stockholm tillkommer det överståthållarämbetet att meddela förbud, som i detta mom. sägs.

3. Om — — — stadgat.

4. Förekomma oordningar med anledning av sådan försäljning av pilsnerdricka, som utan särskilt tillstånd utövas av tillverkare, eller bedriver tillverkare sin försäljning så, att nykterhetstillståndet å viss ort därigenom menligt påverkas, äger Konungens befallningshavande föreskriva de ordningsregler för eller inskränkningar i försäljningen, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid helt eller delvis förbjuda försäljningens fortsättande. Beslut härom gånge genast i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

5. Finner kontrollstyrelsen vid granskning av kvittensbok eller försäljningsbok, varom i 17 § förmäles, eller eljest anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövat honom tillkommande rätt till försäljning av pilsnerdricka, äger kontrollstyrelsen, när skäl därtill äro, efter verkställande av den utredning, som kontrollstyrelsen finner erforderlig, om förhållandet göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

28 §.

2. Beträdes någon andra gången eller oftare med olovlig försäljning av pilsnerdricka, eller beträdes någon, som äger rätt till utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker eller som, efter anmälan som i 9 § näringsfrihetsförordningen sägs, idkar handelsrörelse, under utövan- det av sin rörelse med olovlig försäljning, eller bedriver någon sådan försäljning i större omfattning eller yrkesmässigt, straffes med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst sex månader.

29 §.

Beträdes den, som handhar utminutering av pilsnerdricka, med olovlig utskänkning, eller den, som handhar utskänkning, med olovlig utminutering,

eller idkar någon detaljhandel med pilsnerdricka å annat ställe, än därtill uppgivet eller medgivet är,

eller åsidosätter någon, som är berättigad att på rekvisition försända pilsnerdricka till köpare eller för säljarens räkning ombesörjer sådan försändning, de i 6, 9 eller 17 § eller med stöd av sistnämnda paragraf meddelade föreskrifter,

eller fortsätter någon, oaktat återkallelse av meddelat tillstånd till försäljning eller förbud däremot delgivits honom, med försäljningen,

eller bryter någon mot stadgande i 22 § 1 mom.,

straffes som i 28 § 1 och 2 mom. sägs.

35 §.

Yppar någon, som på grund av stadgande i 17 § 3 mom. tagit del av partihandlares bokföring, affärsförhållande, varom han därvid fått känne-

dom, och kan detta ej anses påkallat av tjänstens intresse, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må dömas till fängelse.

36 §.

1. Om husbondes ansvarighet för förseelse, som mot denna förordning begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, om böters förvandling och fördelning, om rätt att anställa åtal och verkställa beslag, om övervakande i övrigt av förordningens efterlevnad, om domstol, där överträdelser av densamma skola åtalas, samt om rättegångsförfarandet i sådana mål skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad i gällande förordning angående försäljning av rusdrycker stadgas.

2. Pilsnerdricka, som tagits i beslag, må försäljas till partihandlare med pilsnerdricka.

37 §.

Vad enligt denna förordning tillhör stadsfullmäktiges handläggning tillkommer i stad, där stadsfullmäktige ej finnas, allmän rådstuga; och skall vad som tillhör kommunalstämmas handläggning tillkomma kommunalfullmäktige, där sådana finnas.

Vad i denna förordning är stadgat i avseende å magistrat vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse; och skall vad enligt denna förordning tillhör magistrats handläggning tillkomma poliskammare i stad, där sådan finnes.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1928.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 januari 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

Med proposition, nr 185, framlade Kungl. Maj:t på min hemställan för 1927 års riksdag förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka.

Förslaget var föranlett av riksdagens skrivelse den 16 maj 1925, nr 196, däri riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning rörande sådan ändring av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, att däri innefattade kontrollföreskrifter fullständigades och förtydligades i syfte att förefintliga missförhållanden på ifrågavarande område måtte kunna såvitt möjligt undanröjas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I överensstämmelse med den uppfattning, som kommit till uttryck i det av bevillningsutskottet år 1925 avgivna betänkande, utgick man vid upprättande av förslaget från, att allenast sådana förändringar i gällande ordning borde vidtagas, som voro erforderliga för tillgodoseende av ordnings- och nykterhetssynpunkterna, men att några föreskrifter, genom vilka den lojala konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka skulle försvåras eller begränsas, ej borde meddelas. Såsom ett beaktansvärt önskemål framstod också att i första hand inrikta sig på åtgärder, vilka så litet som möjligt besvärade den lojala säljaren.

Beträffande frågans tidigare behandling samt angående förslagets innehåll och motivering tillåter jag mig, i den mån redogörelse därför icke i det följande lämnas, hänvisa till mitt anförande den 24 februari 1927 i sammanhang med frågan om avlåtande av förutnämnda proposition.

Bevillningsutskottet, som anslöt sig till de principer, på vilka Kungl. Maj:ts förslag var byggt, intog beträffande vissa detaljspörsmål en annan ställning än den, som låg till grund för föreslaget, varjämte utskottet beträffande förslagets uppställning och formulering på vissa punkter gjorde erinringar. För det av utskottet i överensstämmelse med dess uppfattning utarbetade förslaget till författningsändringar torde under hänvisning be-

träffande författningstexten till utskottets betänkande, nr 45, en kortfattad redogörelse böra här lämnas, vilken redogörelse i vissa delar torde böra omfatta jämväl huvuddragen av Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt 6 § tillkommer nu rätt till partihandel med pilsnerdricka allenast tillverkare samt den, som enligt 8 § erhållit tillstånd till försäljning till avhämtning. I överensstämmelse med propositionen ansåg utskottet, att partihandel borde få utövas, förutom av tillverkare, allenast av den, som enligt 8 § äger tillstånd att försälja till avhämtning samt av länsstyrelse erhållit särskilt tillstånd att idka partihandel. Rätt att försälja pilsnerdricka genom försändning efter rekvisition, vilken rätt enligt 9 § nu tillkommer, förutom tillverkare, envar, som eljest äger rätt till försäljning till avhämtning — således även innehavare av utskänkingsrätt — skulle enligt Kungl. Maj:ts av utskottet härutinnan tillstyrkta förslag tillkomma allenast partihandlare.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle vid försändning efter rekvisition av pilsnerdricka på landsbygden den, som verkställde förslingen, vara försedd med så kallad köpareförteckning, upptagande namnet å den, som verkställde förslingen, samt, särskilt för varje köpare, den rekviderade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn, det ställe, där varan skulle avlämnas, samt dagen, då avlämnandet skulle äga rum. Köpareförteckningen skulle hållas tillgänglig för länsstyrelsen, av kontrollstyrelsen förordnat ombud och allmän åklagare samt under försling på anfordran uppvisas för allmän åklagare, polisman, ledamot av nykterhetsnämnden eller av nämnden utsedd person. Vara, som ej för fortsatt försändning till köparen avlämnades vid järnvägsstation eller station för reguljär automobiltrafik eller å fartyg, finge ej avlämnas med mindre köparen eller ock någon, som tillhörde hans familj eller husfolk eller som vore anställd i hans tjänst, lämnade skriftligt erkännande om varans mottagande.

Mot Kungl. Maj:ts förslag, i vad detta avsåg införande av köpareförteckning och försänd varans utkvittering vid försäljning genom försändning på rekvisition på landsbygden, hade bevillningsutskottet icke någon principiell erinran. Utskottet hade emellertid funnit köpareförteckningen böra ersättas med en kvittensbok. Därigenom vunnes enligt utskottets mening bland annat bättre överensstämmelse med det förfaringsätt, som i regel tillämpades vid hemsändning av varor från större affärer. Vissa av de bestämmelser, som avsåge köpareförteckningen och den försända varans utkvittering, vore emellertid av den art, att de lämpligare hade sin plats i en av Kungl. Maj:t i administrativ ordning utfärdad kungörelse än i själva förordningen. Därigenom underlättades också de jämkningar i fråga om detaljföreskrifter, som efter vunnen erfarenhet kunde visa sig erforderliga. Utskottet upptog därför i sitt förslag en bestämmelse, enligt vilken närmare föreskrifter angående kvittensbok och försänd varans utkvitterande skulle meddelas av Kungl. Maj:t. Då mot de i Kungl. Maj:ts förslag

lämnade föreskrifterna rörande försänd varas utkvitterande framställdes den erinran, att mångenstädes varken köparen själv eller någon medlem av hans familj eller i hans tjänst anställd person funnes tillstädes vid varans avlämnande, förutsatte utskottet, att Kungl. Maj:t komme att särskilt uppmärksamma denna fråga.

Utskottet ville vidare framhålla angelägenheten av att vid tillämpning utav de av utskottet förordade hestämmelserna den av mig uttalade principen, att den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka icke försvåras eller begränsas, komme att följas. Liksom försäljningsförordningens bestämmelser icke utgjorde hinder för konsumenten att utkvittera mindre myckenhet än han rekvirerat, borde det sålunda icke heller vara uteslutet för honom att i mån av tillgång utfå och utkvittera större kvantitet än den av honom rekvirerade.

Granskningen av kvittensböckerna under försling borde såsom en ren ordningsfråga ankomma på polisman. Emellertid syntes hinder ej böra möta för åvägabringande av ett samarbete på detta område mellan polismyndigheten och nykterhetsnämnderna på det sätt, att nykterhetsnämnd ägde utse en eller flera personer att biträda vid övervakandet av nykterhetstillståndet inom kommunen i förevarande hänseende. På framställning av nykterhetsnämnd skulle det, om sådan person utsåges, ankomma på länsstyrelse att, med tillämpning av 21 § i polisreglementet för riket, meddela honom förordnande att utöva den härför erforderliga polisverksamheten.

I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag förordade utskottet, att länsstyrelse skulle äga på ansökning meddela tillverkare tillstånd att annorstädes än å tillverkningsställe inrätta upplag av pilsnerdricka för att från detsamma försända pilsnerdricka på rekvisition. I fråga om sådan ansökning och dess behandling skulle vad i 8 § sägs beträffande ansökning om tillstånd till försäljning till avhämtning äga tillämpning, vilket innebär, att en dylik ansökning skulle underkastas den kommunala vetorätten. För upplag skulle finnas en av länsstyrelsen godkänd föreståndare.

Kungl. Maj:ts förslag innehöll föreskrift om skyldighet för partihandlare att föra en för länsstyrelsen, av kontrollstyrelsen förordnat ombud och allmän åklagare tillgänglig försäljningsbok, innehållande på angivet sätt specificerade uppgifter å den av partihandlaren under varje dag försålda myckenheten pilsnerdricka. Utskottet, som med vissa jämkningar tillstyrkte detta förslag, ansåg i överensstämmelse med vad utskottet föreslagit beträffande kvittensbok, det vara lämpligt, att Kungl. Maj:t meddelade de närmare bestämmelser, som erfordrades i fråga om försäljningsboken.

Utskottet förordade ett i Kungl. Maj:ts förslag upptaget stadgande om förbud mot försäljning eller utlämning av pilsnerdricka till den, som synbarligen är berörd av alkoholhaltiga drycker, eller under sådana förhållanden, att det är uppenbart, att varan helt eller delvis är avsedd att användas i berusningssyfte eller till olovlig försäljning. Vidare föreslog utskottet i detta sammanhang i anslutning till inom kamrarna väckta

motioner höjning av åldersgränsen beträffande den, till vilken utlämning av pilsnerdricka må äga rum, från 16 till 18 år.

Ett av de mest omtvistade spörsmålen i förevarande lagstiftningsärende var frågan om vilken myndighet, som i händelse av missbruk skulle äga ingripa med reglerande föreskrifter i avseende å tillverkares försäljning. Härom gäller för närvarande enligt 27 § 4 mom., att därest oordningar förekomma med anledning av sådan försäljning, länsstyrelsen äger stadga de inskränkningar vid försäljningsrörelsens bedrivande, som kunna finnas erforderliga, eller ock för viss tid förbjuda dess fortsättande.

Enligt det av kontrollstyrelsen avgivna förslag, som låg till grund för 1927 års proposition i ämnet, skulle samarbete anordnas mellan kontrollstyrelsen och svenska bryggareföreningen i syfte att på frivillighetens väg undanröja de olägenheter, som vore förbundna med vissa tillverkares försäljning. För att detta samarbete skulle bliva effektivt skulle den rätt att under vissa förhållanden ingripa gentemot tillverkare, som för närvarande tillkomme länsstyrelserna, överflyttas å kontrollstyrelsen. Dylika ingripanden skulle få vidtagas ej blott såsom nu, då oordningar förekomme i anledning av sådan försäljning, som utövas av tillverkare, utan även då tillverkare bedreve sin försäljning så, att syftet med de i förordningen meddelade bestämmelser eljest åsidosattes.

Då jag för Kungl. Maj:t anmälde frågan om avlåtande av 1927 års proposition, fann jag mig icke kunna biträda kontrollstyrelsens berörda förslag, att rätten till ingripande i avseende å tillverkares försäljning skulle överflyttas från länsstyrelserna till kontrollstyrelsen. Till stöd för min uppfattning i denna fråga anförde jag huvudsakligen följande.

Ett undanröjande på frivillighetens väg — utan lagstiftningsåtgärder — av de rådande missförhållandena på pilsnerdricksförsäljningsförordningens område vore utan tvivel det mest eftersträfvansvärda. Samarbetet mellan kontrollstyrelsen och tillverkarna syntes böra äga rum, utan att detsamma bundes vid några författningsbestämmelser eller eljest av statsmakterna givna direktiv. Ett sådant samarbete behövde emellertid icke bliva mindre ingående och effektivt, därest styrelsen icke tillerkändes beslutanderätt. Det syntes mindre egentligt, att kontrollstyrelsen efter att eventuellt först under förhandling med tillverkaren eller sammanslutning av tillverkare hava hävdadt en viss ståndpunkt, utan att densamma av vederbörande frivilligt beaktats, sedermera i kraft av styrelsen i förordningen given befogenhet skulle hava att pröva vad enligt gällande föreskrifter kunde tvångsvis åläggas vederbörande tillverkare. Den viktigaste invändningen mot den föreslagna anordningen syntes dock vara, att länsstyrelserna och deras underlydande organ, vilka innehade kännedom om de lokala förhållandena, skulle känna sig i allt väsentligt avkopplade från ansvaret för ordningens upprätthållande på ifrågavarande område. Vad anginge varje annan försäljning än den, som bedreves av tillverkare, skulle länsstyrelsen fortfarande hava att såsom första instans besluta om inskränk-

ningar i och förbud mot försäljningens utövande. Samtliga dessa frågor, vare sig de rörde tillverkare eller icke, finge dock till sin art och icke minst med hänsyn till sin betydelse för nykterhetstillståndet ute i orterna anses likvärdiga. Att låta en del av dem avgöras av den lokala ordningsmyndigheten och andra av ett centralt verk, som närmast hade att bevaka nykterhetsintresset, skulle innebära, att av varandra ofta direkt beroende lokala frågor uppdelades på olika myndigheter, samt att ansvaret för det hela och arbetet söndersplittrades. Då det icke kunde sättas i fråga att till kontrollstyrelsen överflytta befattningen med samtliga dessa frågor, hade jag icke funnit mig kunna biträda vad styrelsen i denna del föreslagit.

Det syntes mig emellertid vara för ordning och nykterhet synnerligen gagneligt, att i fall, där det frivilliga samarbetet och av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar icke lett till önskade åtgärder från vederbörande tillverkares sida, något kontrollstyrelsen närstående organ bereddes möjlighet att påkalla vederbörande länsstyrelses åtgärd och därvid utveckla de synpunkter, som kontrollstyrelsen önskade få framförda. Jag hade fördenskull tänkt mig, att kontrollstyrelsen skulle i varje residensstad hava ett av styrelsen för viss tid förordnat ombud med denna uppgift, varom bestämmelse borde intagas i förordningen. Ombuden skulle självfallet äga god kännedom om förhållandena i länets olika kommuner, därifrån mottaga meddelanden om förefintliga missförhållanden och vid förekommande behov erhålla instruktioner från vederbörande inspektörer i kontrollstyrelsen. Ett mycket måttligt belopp finge anses behöva utgå såsom ersättning åt ombuden.

I överensstämmelse med denna min uppfattning avfattades Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 27 § 4 mom.

Beträffande denna fråga anförde bevillningsutskottet:

»De klagomål, som framställts mot förordningens tillämpning, hänföra sig främst till den försäljning genom försändning på rekvisition, som av tillverkare utövas på landsbygden. Vid övervägande av de medel, som stå till buds för vinnande av rättelse i nyssberörda avseende, har utskottet funnit den av kontrollstyrelsen framförda och av departementschefen biträdda tanken på ävägbringande av samarbete mellan tillverkarna eller deras organisation å ena sidan och kontrollstyrelsen å andra sidan vara förtjänt av särskilt beaktande. Ett dylikt samarbete bör, därest goda förutsättningar för detsamma skapas, kunna lämna bättre resultat än detaljerade kontrollföreskrifter. De riktlinjer för samarbetet, som kontrollstyrelsen i motiveringen för sina förslag angivit, synas jämväl lämpliga. Vid utformandet av de författningsbestämmelser, som äro erforderliga, därest avsedd effekt skall kunna vinnas genom samarbetet, möta emellertid avsevärda svårigheter. Framför allt hava erinringar framställts mot de olika förslag, som framkommit, till uppdelning mellan kontrollstyrelsen och länsstyrelsen av uppgiften att ur nykterhets- och ordningssynpunkt övervaka försäljningen av pilsnerdricka. Utskottet har icke funnit Kungl. Maj:ts förslag vara fullt tillfredsställande i förevarande avseende. Det synes sålunda

knappast möjligt, att kontrollstyrelsen, utan att direktiv i sådan riktning lämnas styrelsen i förordningen, skulle kunna inleda samarbete med tillverkarna. Härtill kommer, att Kungl. Maj:ts förslag innebär tillsättande av ett antal nya befattningshavare. Under nuvarande förhållanden, då allvarliga ansträngningar göras för att begränsa antalet befattningshavare i statens tjänst, bör det icke utan särskilt starka skäl ifrågakomma, att nya befattningar inrättas. Sådana skäl för införande av de föreslagna befattningarna torde icke föreligga. Det vill fastmera synas, som om dessa ombuds arbetsuppgifter, utan särskild kostnad för statsverket, skulle kunna anförtros åt redan existerande lokala organ samt åt kontrollstyrelsen.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har utskottet funnit sig böra föreslå, att i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag rätten att ingripa mot tillverkare i anledning av det sätt, på vilket han utövar sin försäljning, alltjämt förbehålles länsstyrelserna, men att samtidigt en ny bestämmelse införes i förordningen, varigenom kontrollstyrelsen berättigas att, därest styrelsen finner anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövar honom tillkommande rätt till försäljning, avfordra tillverkaren förklaring samt, när skäl därtill äro, giva tillverkaren erinran om vad honom enligt förordningen åligger eller anvisningar, huru syftet med de i förordningen meddelade bestämmelserna bäst skall uppnås. Skulle rättelse ej på detta sätt vinnas, skall kontrollstyrelsen äga att hos vederbörlig myndighet påkalla erforderliga åtgärder. Då kontrollstyrelsens befogenhet enligt utskottets förslag blir av företrädesvis vägledande och rådgivande karaktär, har utskottet ansett sig kunna ange förutsättningarna för ingripande från kontrollstyrelsens sida och syftet med de anvisningar, som kontrollstyrelsen skall lämna, i helt allmänna ordalag.»

Slutligen föreslog utskottet i anledning av yrkanden i förut omfördä motioner ändring av 28 § 2 mom., vilket lagrum innehåller straffbestämmelser för sådan olovlig försäljning av pilsnerdricka, som innefattar upprepade förseelse, varmed jämföras förstagångsförseelse, då den olovliga försäljningen bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt. Straffskalan omfattar nu böter från och med 30 till och med 1,000 kronor eller fängelse i högst sex månader. Enligt utskottets förslag skulle 28 § 2 mom. göras tillämpligt jämväl i alla de fall, då någon, som idkar handel men icke har tillstånd till försäljning av pilsnerdricka eller som idkar utskänkning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker, under utövandet av sin rörelse beträdes med olovlig försäljning av pilsnerdricka, varjämte böteskalan i lagrummet förhöjdes att omfatta böter från och med 100 till och med 2,000 kronor.

Mot utskottets förslag anmäldes reservationer dels av sju ledamöter, vilka på anförda skäl yrkade avslag å såväl propositionen som utskottets förslag, dels ock av två ledamöter utan angivna yrkanden.

Vid ärendets behandling i kamrarna bifölls utskottets förslag av andra kammaren men avslogs av första kammaren med 50 röster mot 45. Frågan hade därmed förfallit för 1927 års riksdag.

Departements-
chefen.

Jag är fortfarande av den uppfattningen, att förefintliga missförhållanden beträffande pilsnerdricksförsäljningen äro så allvarliga, särskilt i vissa delar av rikets landsbygd, att för deras undanröjande lagstiftningsåtgärder äro erforderliga, och har därför ansett mig böra vidtaga åtgärder för att denna fråga på initiativ av Kungl. Maj:t upptages till förnyad prövning av riksdagen. Då bevillningsutskottets förslag vid förra årets riksdag vann understöd från ett betydande antal av riksdagens ledamöter och detsamma icke i några väsentliga hänseenden skilde sig från det av Kungl. Maj:t framlagda, har jag funnit mig vid ärendets fortsatta behandling böra utgå från det förstnämnda förslaget. Det har därvid gällt att undersöka, huruvida de betänkligheter, som i allmänhet eller på speciella punkter framförts av förutnämnda sju reservanter samt under debatten i kamrarna, kunna anses grundade eller icke, och i förra fallet huruvida betänkligheterna skulle kunna undanröjas genom modifikationer i förslaget eller genom sådana föreskrifter, som enligt utskottets mening borde av Kungl. Maj:t i administrativ ordning meddelas beträffande kvittens- och försäljningsböcker samt försänd varas utkwitterande.

Innan jag närmare ingår på dessa spørsmål tillåter jag mig erinra, att bevillningsutskottets förslag lika litet som Kungl. Maj:ts förslag år 1927 innebar några nämnvärda skärpningar av gällande restriktionsbestämmelser beträffande försäljningen av pilsnerdricka utan hade till huvudsakligt syfte att sätta myndigheterna i stånd att utöva nöjaktig kontroll över att försäljningen och särskilt sådan, som avser försändning efter rekvisition, äger rum i former, vilka alltsedan år 1905 varit lagstadgade, samt dessutom att i möjligaste mån förhindra den i betydande omfattning pågående olovliga försäljning av pilsnerdricka, som mångenstädes bedrives av personer, vilka över huvud icke äga försäljningsrätt, särskilt innehavare av så kallade nykterhetskaféer.

Reservanterna anförde, att förefintliga missförhållanden icke på grundval av det i förra årets proposition förebragta utredningsmaterialet kunde antagas vara så stora, som jag gjort gällande, synnerligast som upplysningarna därom mera hänförde sig till här och var iakttagna fall i en eller annan del av riket och någon mera allmän undersökning om förordningens efterlevnad icke syntes hava blivit verkställd. Häremot vill jag erinra, att efter hemställan av kontrollstyrelsen, samtliga länsstyrelser, genom hörande av magistrater, landsfiskaler och polismän med flera undersökt, huruvida och i vilken omfattning försäljningen av pilsnerdricka, särskilt försäljningen till försändning efter rekvisition, medfört ur ordnings- eller nykterhets-synpunkt menliga verkningar. I propositionen återgävos i sammandragen form länsstyrelsernas uttalanden härom. Av dessa framgår, att olägenheter i angivna hänseenden av större betydelse förekommit i vissa delar av Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västmanlands och Gävleborgs län samt inom Skaraborgs, Värmlands, Örebro och Kopparbergs län. Går man till de lokala myndigheternas yttranden, får man genom dem en mycket växlande bild

av förhållandena på detta område, även i fråga om till varandra gränsande delar av samma län. Delvis torde förklaringen härtill vara, förutom skiftande uppfattningar i nykterhetsfrågan hos vederbörande uppgiftslämnare, jämväl den omständigheten, att landsfiskalerna numera mångenstädes äro huvudsakligen upptagna med kontorsarbete och därför icke i den omfattning, som i och för sig vore önskelig, kunna vinna personlig erfarenhet om förhållandena i sina distrikt. Några yttranden av lokala myndigheter återgavos icke i förra årets proposition, då detta med hänsyn till innehållet av länsstyrelsernas yttranden ansågs överflödigt, men för vissa av de om förefintliga missbruk mest upplysande lämnades en redogörelse i en av byråchefen Einar J:son Thulin författad broschyr, som tillhandahölls riksdagens ledamöter.

En utan förutfattad mening verkställd granskning av sålunda lätt tillgängligt material torde övertyga därom, att gällande bestämmelser om försäljning av pilsnerdricka i betydande omfattning åsidosättas, ehuru påtagliga bevis för att härav föranletts mera allvarliga olägenheter ur ordnings- och nykterhetssynpunkt förebragts i avseende å allenast ett mindre antal orter.

Förutom tvivel på den föreslagna lagstiftningens behövlighet torde särskilt två punkter i bevillningsutskottets förslag hava föranlett förslagets fall vid förra årets riksdag, nämligen den, som avsåg kontrollstyrelsens befogenhet till ingripande beträffande tillverkares försäljning, samt den, som avsåg kvitterande av pilsnerdricka, som försänts på rekvisition.

Enligt den av utskottet föreslagna lydelsen av 27 § 5 mom. skulle, såsom förut anförts, kontrollstyrelsen i anledning av missbruk av tillverkares försäljningsrätt äga avfordra tillverkaren förklaring samt, där ej efter gjorda erinringar rättelse skedde, hos vederbörlig myndighet påkalla erforderliga åtgärder. Angående vad som avsågs med uttrycket »hos vederbörlig myndighet påkalla erforderliga åtgärder» innehåller utskottets motivering icke någon uttrycklig förklaring. Utskottet torde emellertid hava avsett, att kontrollstyrelsen i dylikt fall borde vända sig antingen till länsstyrelsen eller till allmän åklagare med hemställan om vidtagande av åtgärder mot tillverkaren. Reservanterna inom utskottet ansågo däremot stadgandet hava den innebörd, att kontrollstyrelsen, där åklagare icke enligt styrelsens anmodan väckte åtal, hos justitiekanslersämbetet borde anmäla vederbörande, samt vidare att kontrollstyrelsen, därest länsstyrelse ej på ett enligt kontrollstyrelsens förmenande tillfredsställande sätt vidtog av kontrollstyrelsen påkallade åtgärder, borde överklaga länsstyrelsens beslut hos Kungl. Maj:t. En sådan anordning ansågo reservanterna icke lämplig. Reservanterna vände sig också mot utskottets förslag om rätt för kontrollstyrelsen att »giva tillverkaren erinran om vad honom enligt denna förordning åligger eller anvisningar, huru syftet med de i denna förordning meddelade bestämmelser bäst skall uppnås.» Denna rätt syntes enligt reservanternas förmenande utan vidare tillkomma ett centralt ämbetsverk med avseende å frågor inom

dess verksamhetsområde, i varje fall hade bestämmelser av denna natur sin rätta plats i ämbetsverkets instruktion.

Även om reservanternas tolkning av ifrågavarande bestämmelse icke kan anses hållbar, synes det mig vara till fördel, att bestämmelsen till undvikande av misstolkningar förtydligas och därvid avfattas så, att kontrollstyrelsen icke erhåller sken av att stå i motsatsförhållande till tillverkarna utan tvärtom får sin ställning som opartisk undersökningsmyndighet framhävd. Bland annat av denna anledning ansåg jag mig föregående år böra utgå ifrån, att kontrollstyrelsen, utan att uttrycklig bestämmelse därom inrymdes i försäljningsförordningen, vid inträffat missbruk av tillverkares försäljningsrätt borde förhandla med tillverkaren eller sammanslutning av tillverkare om åtgärder till undanröjande av förefintliga missförhållanden, men att, om efter sådana förhandlingar rättelse ej skedde, icke kontrollstyrelsen själv utan ett av styrelsen utsett länsombud skulle äga påkalla ingripande av länsstyrelsen eller allmän åklagare.

I sådan utredning, som kontrollstyrelsen skulle hava att själv verkställa för att kunna fullgöra sin uppgift som undersökningsmyndighet, ingår tillverkarens hörande såsom ett nödvändigt led. Denna omständighet synes emellertid icke böra medföra, att i själva lagtexten inrymmes befogenhet för kontrollstyrelsen att avfordra tillverkaren förklaring, vilken utväg har den olägenheten, att, såsom jämväl utskottet tydligen ansett, ett åsidosättande från tillverkarens sida av en dylik anmaning icke lämpligen kan förknippas med straffpåföljd. Det synes mig ej heller erforderligt att uttryckligen tillerkänna kontrollstyrelsen befogenhet att giva tillverkare sådana erinringar eller anvisningar, som utskottet avsett. Det bör enligt min uppfattning ligga i sakens natur, att styrelsen skulle hava sådan befogenhet, särskilt om, såsom jag har för avsikt att föreslå, i kontrollstyrelsens instruktion intages bestämmelse om skyldighet för styrelsen att i den ordning, gällande författningar stadga, taga befattning med ärenden angående försäljningen av pilsnerdricka, samt kontrollstyrelsen i själva försäljningsförordningen gives befogenhet att, efter verkställd utredning rörande missförhållanden till följd av tillverkares försäljning, med överlämnande av utredningen göra anmälan hos länsstyrelsen. I sådan anmälan kan kontrollstyrelsen naturligtvis angiva, huruvida enligt dess uppfattning åtal bör äga rum eller länsstyrelsen med stöd av 27 § 4 mom. bör besluta om inskränkningar i eller förbud mot tillverkarens försäljning eller ingripande i båda dessa hänseenden bör äga rum. Skulle länsstyrelse i något fall, då kontrollstyrelsen gjort dylik anmälan, icke vidtaga åtgärder, torde, då hithörande förhållanden avse upprätthållande av allmän ordning, det stå envar fritt att under åberopande av den av kontrollstyrelsen gjorda utredningen hos länsstyrelsen föra talan samt i förekommande fall genom besvär draga saken under Kungl. Maj:ts prövning, därvid kontrollstyrelsen kan genom remiss beredas tillfälle att ytterligare framföra sina synpunkter. Emellertid är det min övertygelse, att, därest kontrollstyrelsen erhåller nu avsedd befogenhet,

dess förhandlingar med tillverkare i allmänhet skola medföra rättelse av påtalade missförhållanden och sålunda anmälan till länsstyrelse ifrågakomma endast i undantagsfall. Jag förutsätter ävenledes, att kontrollstyrelsens undersökningar i avlägset belägna orter komma att utföras väsentligen med anlitande av därstädes boende, med ortens förhållanden väl förtrogna personer och sålunda icke behöva medföra avsevärda utgifter för resor av kontrollstyrelsens tjänstemän.

I anslutning till de synpunkter, jag sålunda utvecklat, gavs i ett inom finansdepartementet i huvudsaklig överensstämmelse med utskottets förslag upprättat utkast till ändringar i pilsnerdricksförsäljningsförordningen. Vilket den 29 december 1927 remitterades till kontrollstyrelsen, åt 27 § 5 mom. det innehåll, att därest kontrollstyrelsen vid granskning av kvittensbok eller försäljningsbok, varom i 17 § förmäles, eller eljest finner anledning till anmärkning mot det sätt, varpå tillverkare utövat honom tillkommande rätt till försäljning av pilsnerdricka, kontrollstyrelsen, när skäl därtill äro, skall äga att efter verkställande av den utredning, som kontrollstyrelsen finner erforderlig, om förhållandet göra anmälan hos länsstyrelsen.

Remissen omfattade jämväl utkast till sådan ändring i 1 § av den för kontrollstyrelsen gällande instruktionen av den 27 juni 1924 (nr 357), att det skulle åligga kontrollstyrelsen att i den ordning, gällande författningar stadga, taga befattning med ärenden angående försäljningen av pilsnerdricka.

I sitt den 4 januari 1928 över utkastens avgivna utlåtande anför kontrollstyrelsen i fråga om 27 § 5 mom. i förordningen, att, då det icke syntes vara avsett, att någon saklig ändring av innebörden i den av bevillningsutskottet föreslagna bestämmelsen skulle äga rum, och då utskottets förslag syntes på ett fylligare sätt återge de uppgifter, som enligt den nya lagstiftningen skulle anförtros åt kontrollstyrelsen, styrelsen för sin del finge förorda utskottets förslag. Beträffande utkastet till instruktionsändring hade styrelsen icke någon erinran att framställa.

På de skäl, jag förut anfört, finner jag mig emellertid böra förorda, att 27 § 5 mom. avfattas i överensstämmelse med utkastet.

De erinringar, som föregående år inom riksdagen framfördes mot införande av skyldighet att utkvittera försänd vara, och som närmast avsågo det fall, då varken köparen eller någon av hans familj eller husfolk är tillstädes vid utkörarens ankomst, hava föranlett övervägande, huruvida svårighet yppade sig att, utan äventyrande av kontrollens effektivitet, för säljare och köpare undanröja de med kvitteringsförfarandet befarade olägenheterna. Resultatet av detta övervägande föreligger i ett inom finansdepartementet upprättat utkast till kungörelse med föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböcker m. m., vilka föreskrifter enligt bevillningsutskottets förut omförmälda uttalande borde meddelas av Kungl. Maj:t i administrativ väg. Utkastet, som jämte förutnämnda båda utkast remitterats till

kontrollstyrelsen och av styrelsen lämnats utan erinran, torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet.

Såsom av utkastet framgår är det avsett, att för varje köpare skall i kvittensboken utskrivnas en särskild, i boken fast inhäftad kvittoblankett, vars innehåll vid utskrivandet kopieras å ett till blanketten hörande, frånskiljbart kopia- blad. Vid utkvitterandet tecknar köparen eller hans ombud kvitto å den i kvittensboken inhäftade blanketten. Kopia- bladet kan lämpligen, ehuru det ansetts obehöfligt att lämna föreskrift härom, tillställas köparen. — Är varken köparen eller någon, som å hans vägnar äger erkända mottagandet, tillstädes vid utkörarens ankomst, är denne ändock oförhindrad att avlämna varan, men skall i sådant fall ur kvittensboken frånskilja och jämte varan avlämna det mot kvittoblanketten svarande kopia- bladet samt å kvittoblanketten göra anteckning om anledningen till att varan avlämnats utan att kvitto erhållits. Därefter må pilsnerdricka icke på senare rekvisition avlämnas till samme köpare utan att säljaren dessförinnan fått köparens kvitto å den tidigare avlämnade varan eller sådant kvitto tillhandahålles utköraren vid dennes förnyade besök för att avlämna senare rekvirerad vara. Kvittot bör givetvis helst lämnas på det av utköraren kvarlämnade kopia- bladet, men då det är tänkbart att detta förkommer, har uttrycklig föreskrift därom ansetts ej böra lämnas. Kvittot kan antingen tillsändas säljaren med posten eller också avlämnas till utköraren vid dennes nästa besök. Om ej heller vid det senare besöket någon av köparens familj eller husfolk är tillstädes, kan kvittot å den tidigare avlämnade varan av köparen lämpligen läggas på den plats, där utköraren brukar avlämna varan, varefter utköraren vid sin ankomst medtager kvittot och avlämnar kopia- bladet till den beträffande den nya varusändningen utskrivna kvittoblanketten o. s. v. Om vad köpare sålunda har att iakttaga böra tydliga anvisningar meddelas i den tryckta texten å blanketterna, något som säkerligen utan särskild föreskrift kommer att iakttagas av kontrollstyrelsen vid fastställande av formulär till kvittensbok. Enligt ett efter remissen till 4 § första stycket gjort tillägg skall sådant löst kvitto, som nyss nämnts, biläggas kvittensboken och förvaras jämte denna.

Ett på sätt nu sagts anordnat kvittensförfarande synes mig innebära en enkel och praktisk lösning av de svårigheter, man ansett föreligga på denna punkt. Det torde icke med fog kunna göras gällande, att detta förfarande för vare sig säljare eller köpare medför nämnvärda besvär eller olägenheter.

I samband med frågan om kvittensförfarandet uttalade bevillningsutskottet, under framhållande av angelägenheten att icke försvåra eller begränsa den lojale konsumentens möjligheter att inköpa pilsnerdricka, att liksom försäljningsförordningens bestämmelser icke utgöra hinder för konsumenten att utkvittera mindre myckenhet än han rekvirerat, det sålunda icke heller bör vara uteslutet för honom att i mån av tillgång utfå och utkvittera större kvantitet än den av honom rekvirerade. Denna sistnämnda

åsikt kan jag emellertid icke dela, emedan ett sådant förfarande står i strid mot den i förordningen antagna principen, att försäljning till försändning på landsbygden får äga rum endast *efter rekvisition*. Dessutom skulle härigenom hela kontrollsystemet bliva förfelat och vidsträckta möjligheter yppas till en maskerad försäljning genom kringföring.

Vad angår den nu föreslagna försäljningsboken torde — i överensstämmelse med vad kontrollstyrelsen anfört i sitt utlåtande över de remitterade utkastet — böra framhållas, att tillverkare i skattepliktigt bryggeri jämlikt föreskrift i 21 § 1 mom. i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker redan nu har att föra försäljningsjournal, utvisande för varje dag försäljningen av olika slag av maltdrycker. Även om den i det föreliggande förslaget till ändringar i försäljningsförordningen föreskrivna försäljningsboken skulle komma att avse mera detaljerade uppgifter än de, som nu införes i försäljningsjournalen, torde det dock icke få anses uteslutet, att formuläret för försäljningsbok, åtminstone för vissa bryggeriers vidkommande, kan givas sådan avfattning, att denna bok må kunna tjäna jämväl såsom försäljningsjournal enligt tillverkningsförordningen. Härigenom skulle ernås, att tillverkaren icke behövde betungas med att föra två särskilda böcker med till stor del sammanfallande uppgifter.

Det till kontrollstyrelsen remitterade utkastet till ändringar i pilsnerdricksförsäljningsförordningen avvek i övrigt i följande hänseenden från bevillningsutskottets förslag.

Enligt 22 § 1 mom. i utskottets förslag skulle bland annat gälla, att pilsnerdricka icke finge försäljas eller utlämnas till den, som ej fyllt 18 år. Då enligt detta lagrum i dess nuvarande lydelse förbudet mot utlämning till person under viss ålder — för närvarande 16 år — uttryckligen avser utlämning allenast *å försäljningsställe*, yppades under behandlingen i kamrarna av utskottets förslag tvivelsmål, huruvida icke hinder skulle möta mot utlämning av efter rekvisition försänd vara till sådan medlem av köparens familj eller person av hans husfolk, som ej uppnått 18 års ålder. Då detta givetvis icke varit meningen, hade i utkastet en jämkning av ordalagen vidtagits, varigenom möjligheten till misstolkning undanröjdes.

I 29 § av utkastet hade med förseelse mot föreskrift i 17 § likställts förseelse av säljare eller hans ställföreträdare mot föreskrift, som av Kungl. Maj:t meddelats med stöd av sistberörda lagrum, d. v. s. föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböcker samt försänd varas utkvitterande.

I 36 § av utkastet hade såsom 2 mom. i huvudsaklig överensstämmelse med ett av kontrollstyrelsen tidigare framlagt förslag upptagits bestämmelse om befogenhet för beslagare — i regel allmän åklagare — att försälja beslagtaget pilsnerdricka till partihandlare med pilsnerdricka.

De sålunda beträffande 22, 29 och 36 §§ gjorda jämningsförslagen, vilka av kontrollstyrelsen lämnats utan erinran, anser jag mig böra biträda.

Härjämte hava i författningstexten vidtagits vissa rent redaktionella jämkningar.

Då tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober och då det för tillverkarna torde möta mindre svårigheter att anpassa sig efter de nya bestämmelserna, om de bliva gällande med ingången av nytt tillverkningsår, torde, i överensstämmelse med den ståndpunkt, som härutinnan intogs av bevillningsutskottet nästlidet år, de föreslagna författningsändringarna böra träda i kraft den 1 oktober 1928.

Föredraganden uppläser härefter ett i enlighet med det anförda upprättat förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Bilaga.

Utkast

till

Kungl. Maj:ts kungörelse med föreskrifter angående kvittens- och försäljningsböcker, som avses i 17 § av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka, m. m.

Kungl. Maj:t har, med stöd av 17 § 3 mom. i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka, funnit gott förordna som följer:

1 §.

Kvittensbok, som avses i 17 § 1 mom. av förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, skall vara utfärdad av säljaren eller av honom bemyndigad person, som själv icke innehar uppdrag att verkställa försling av pilsnerdricka. Vid försändning från upplag enligt 9 § 4 mom. i omförmälda förordning skall kvittensboken utfärdas av föreståndaren för upplaget.

2 §.

Kvittensbok skall innehålla dels lämpligt antal fast inhäftade, i löpande följd numrerade blad, dels ock tryckta, i löpande följd numrerade, fast inhäftade kvittoblanketter jämte till de särskilda blanketterna hörande, medelst perforering eller på liknande sätt frånskiljbara kopiablad med motsvarande nummerbeteckningar.

3 §.

1. Å de i 2 § först omförmälda blad skola, i tidsföljd, för varje försling före dess början antecknas namnet å den, som verkställer förslingen, och den myckenhet pilsnerdricka, förslingen omfattar, med angivande tillika av huru stor del av denna myckenhet, som motsvaras av verkställda rekvisitioner, och huru stor del, som utgör reservkvantitet, ävensom av nummer å de mot rekvisitioner svarande kvittoblanketterna.

Efter förslingens avslutande skall den, som verkställt förslingen, så snart ske kan till säljaren eller den, som i säljarens ställe ägt utfärda kvittensboken, avlämna densamma, försedd med uppgift om den myckenhet av den medförda varan, som efter förslingen må hava återställts.

2. För varje köpare skall före förslingens början å särskild kvittoblankett antecknas den rekvirerade myckenheten pilsnerdricka, köparens namn,

det ställe, där varan skall avlämnas, samt den dag, då avlämnandet skall äga rum. Vid blankettens ifyllande skall så förfaras, att vad som tecknas å blanketten kopieras å det till blanketten hörande kopia-bladet.

4 §.

Skall vid sådan försändning av pilsnerdricka, som avses i 17 § 1 mom. av ovannämnda förordning, varan avlämnas annorstädes än vid järnvägsstation, station för regelbunden automobiltrafik eller å fartyg för fortsatt försändning till köparen, må avlämnandet ej ske med mindre köparen eller någon, som tillhör hans familj eller husfolk eller är anställd i hans tjänst, å kvittoblanketten tecknar erkännande om varans mottagande. Tecknar annan än köparen sådant erkännande, skall han angiva såväl eget som köparens namn. Är person, som efter vad nu sagts äger erkänna mottagandet, ej tillstädes, då varan är avsedd att avlämnas, må varan likväl avlämnas. Där så sker, skall den, som forslar varan, ur kvittensboken fränskilja och jämte varan avlämna det mot kvittoblanketten svarande kopia-bladet samt å kvittoblanketten göra anteckning om anledningen till att varan avlämnats utan att kvitto erhållits, och må därefter pilsnerdricka icke på senare rekvisition avlämnas till köparen med mindre säljaren därförinnan erhållit kvitto å den tidigare avlämnade varans mottagande eller sådant kvitto, då den senare rekvirerade myckenheten är avsedd att avlämnas, hålles den som forslar varan till handa. Dylikt kvitto skall biläggas kvittensboken och förvaras jämte denna.

Avlämnas varan på sätt ovan är sagt för fortsatt försändning till köparen, skall anteckning om avlämnandet å kvittoblanketten göras av den, som verkställt forslingen.

5 §.

Försäljningsbok, som avses i 17 § 2 mom. av ovannämnda förordning, skall föras särskilt för varje tillverknings- eller försäljningsställe eller upplag, som avses i 9 § 4 mom. av förordningen, och skall beträffande sådant upplag föras av föreståndaren. Vid försäljningsbokens förande skola iakttagas föreskrifterna i 9 § i förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar.

6 §.

Formulär till kvittens- och försäljningsböcker fastställas av kontrollstyrelsen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 oktober 1928.